

5. Манойлова М.А. Развитие эмоционального интеллекта будущих педагогов. Псков, 2004. 60 с.

6. Почтарева Е. Ю. Эмоциональный интеллект как составляющая непрерывного образования педагога. Научное обеспечение системы повышения квалификации кадров. Вып. 2 (11). 2012. С.75 – 81.

7. Голубева М. В. Психологические условия и сопровождение развития эмоциональной креативности студентов педагогических специальностей: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07. Нижний Новгород, 2013. 26 с.

РАТОЧКА Г.,
РУСИН Н.М.,

Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПІЗНАВАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Дошкільний вік – це період залучення дитини до людського досвіду в різних сферах знань, які весь час змінюються, наповнюючи новим змістом. Іншими словами, у дитини, як і у кожної людини складається образ світу в процесі його освоєння.

Освоєння світу здійснюється в процесі пізнавального розвитку, основна мета якого-залучення дитини до досвіду, накопиченого людством. Цей складний і тривалий процес починається в ранньому та дошкільному дитинстві і пов'язаний з розвитком сенсорної культури, пізнавально-дослідницької та продуктивної діяльності; з формуванням елементарних математичних уявлень, побудовою цілісної картини світу, з розширенням кругозору дітей.

Зупинимося на особливостях даного процесу з урахуванням віку дітей. Спираючись на дослідження Л.А. Венгера, А.Н. Колмагорова, В.В. Давидова, Н.В. Виноградової, А.В. Белошистої в молодшому дошкільному віці пізнання починається з безпосереднього сприйняття предметів і явищ навколишнього світу. Дитина за допомогою доступних їй засобів намагається познайомитися з різними властивостями предмета, на основі яких у неї складається первинний образ цього предмета [1, 2, 3].

Зазвичай при ознайомленні з предметом дитина стукає по ньому, перевертає його, вдарає по ньому долонею, облизує його. Це означає, що за допомогою сенсорного пізнання у дитини формується уявлення про навколишній світ, набувається чуттєвий досвід.

В середньому дошкільному віці протікають серйозні фізіологічні зміни в корі головного мозку (починається процес мієлінізації нервових закінчень). Відповідно якісно змінюються психічні (пізнавальні) процеси. Завдяки цьому дитина починає оволодівати новим способом пізнання, пов'язаний з засвоєнням інформації за допомогою слова, тобто не підкріплені зоровими образами.

У старшому дошкільному віці дитина активно починає освоювати великий світ з його непростим змістом. Інтелектуальні вміння (аналіз, порівняння, узагальнення, класифікація, встановлення закономірностей) допомагають їй більш

усвідомлено і глибоко сприймати, осягати і систематизувати відомості, що надходять про наш світ.

Велику роль в освоєнні світу мають джерела пізнання. Джерела пізнання по-різному класифікуються в наукових дослідженнях. У широкому сенсі їх можна розглядати як своєрідні «сховища» досягнень людства на шляху пізнання світу [2, 3, 4].

З позицій цієї класифікації можна виділити наступні джерела: мистецтво, наука, персоналії, мораль та ін.

У вузькому сенсі джерела можна розглядати з позиції конкретного (матеріального, реального) носія інформації (людини, книги; телебачення, кіно- і відеопродукцію, комп'ютери та ін.).

Завдяки даним джерел інформації дитина осягає наш світ (живу і неживу природу; предмети рукотворного світу; соціальні поняття). Ця класифікація дозволяє визначити розвиток і ускладнення у використанні джерел дітьми дошкільного віку на різних вікових етапах.

Так, в молодшому дошкільному віці основним джерелом інформації для дитини є людина, перш за все це доросла людина (близькі, педагоги, значущі дорослі).

В середньому дошкільному віці дорослий і раніше залишається одним з основних джерел інформації. Саме в цьому віці дитина починає усвідомлено сприймати дорослих як джерело інформації і досить вимогливо (критично) ставитися до їхніх розповідей, пояснень, реакцій на поставлені дітьми пізнавальні питання. Тому доросла людина повинна стати цікавим, обізнаним співрозмовником.

У старшому дошкільному віці для повноцінного пізнавального розвитку дитини необхідно розширювати діапазон джерел. Перше джерело пізнання, з яким слід ознайомити дітей у старшій групі - пізнавальна книга. Це книги про природу, про рослини, тварин, сезонах, про рукотворних предметах, про події з життя людей та ін.

Необхідно допомагати дітям, опановувати способами пошуку потрібної інформації по картинках, ілюстраціях.

До 6 років дітей слід познайомити і з іншими матеріальними джерелами інформації такими, як телевізор, відеофільми, (пізнавального змісту), комп'ютери, знайомство із середовищем проживання і з поведками тварин жарких країн, походження і вдосконалення речей рукотворного світу, досягнення техніки в процесі відвідування музеїв, виставок, зоопарків.

Процес пізнання протягом дошкільного дитинства пов'язаний з формуванням пізнавального інтересу. Він складається з емоційно-чуттєвих реакцій як на конкретний зміст (подобається чи не подобається, цікаво чи нецікаво, важливо чи марно), так і на способи пізнання.

Діти дошкільного віку осягають велику кількість пізнавального змісту. У дитини формується емоційний образ світу, на базі якого виникають уявлення та знання. Багато дослідників (Т.М. Бабунова, Р.С. Буре, А.В. Запорожець та ін.) виявили взаємозв'язок між інтелектуальними емоціями і проявом пізнавальної

активності. Вони в своїх дослідженнях відзначали, що у дітей важливо створити позитивне ставлення до інформації і тільки потім на цій основі формувати як окремі уявлення і знання, так і цілісну картину світу. Завдяки емоційним реакціям на навколишній світ у дітей спочатку виникає ставлення до об'єкта пізнання, а потім запускається процес пізнання. Тому педагогу важливо при роботі з дітьми використовувати дану особливість.

З самого народження у дитини проявляється вроджений пізнавальний інтерес, з використанням якого вона адаптується до нових умов свого життя. Поступово пізнавальний інтерес переростає в пізнавальну активність. Пізнавальна активність є стан внутрішньої готовності до пізнавальної діяльності та проявляється у дітей в пошукових діях, що забезпечує отримання нових вражень про навколишній світ. Надалі дитина починає проявляти пізнавальну активність, яка веде до пізнавальної діяльності. І вже розвинена пізнавальна діяльність властива дорослим людям.

Під пізнавальними інтересами мається на увазі прагнення дитини пізнавати нове, з'ясувати незрозуміле про якості, властивості предметів, явищ дійсності, і бажанні вглибитися в їх сутність, знайти між ними зв'язки і відносини. Виниклі пізнавальні дії проявляються в активності дітей, за допомогою якої, вони прагнуть отримати нові знання, вміння і навички. При цьому розвивається внутрішня цілеспрямованість і формується постійна потреба використовувати різні способи дії для накопичення, розширення знань і кругозору.

Таким чином, пізнавальний розвиток – це сукупність кількісних і якісних змін, що відбуваються в пізнавальних психічних процесах, в зв'язку з віком, під впливом середовища і власного досвіду дитини.

Список використаних джерел

1. Венгер, Л.А. Развитие познавательных способностей в процессе дошкольного воспитания [Текст] / Л.А. Венгер, Е.Л. Агашева, Н.Б. Венгер [и др.]; под ред. Л.А. Венгера. – М., 1986. – 224 с.
2. Выготский, Л.С. Проблемы общей психологии: собрание сочинений [Текст] / Л.С. Выготский. – М.: Педагогика, 1982. – Т.2. – 361 с.
3. Гальперін, П.Я. Актуальні проблеми вікової психології [Текст] / П.Я. Гальперін, А.В. Запорожець, С.Н. Карпова. – М.: МГУ, 1978. – 118 с.
4. Давидов, В.В. Проблеми розвиваючого навчання: досвід. теорет. і т фіз. психол. досліджень [Текст] / В.В. Давидов. – М.: Педагогіка, 1986. – 240 с.

РОЗЛУЦЬКА Г. М.,
КОСТАК Н.І.,
ШАРКАДІ М.І.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Україна

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК СТРИЖЕНЬ ПРОФЕСІЙНОСТІ ПЕДАГОГА НОВОЇ ФОРМАЦІЇ

Одним із викликів сучасності стала імплементація освітніх реформ «Нова українська школа». Запорукою успіху модернізації загальноосвітньої школи визначено тісну співпраці з батьками, громадами і підтримка з їхнього боку освітніх реформ. Ідеологія змін акумульована у документі «Концепція нової української

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>